

Present Simple

S+V₁ czas teraźniejszy prosty	(+) S+V₁ (I write books) he/she/it: V₁ + (e)s (He writes books) (?) do/does + S+V₁ (<u>Do</u> you write books?/ <u>Does</u> he write books?) (-) S+ don't/doesn't + V₁ (I <u>don't</u> write books./He <u>doesn't</u> write books)
I. Powtarzające się czynności.	I <u>play</u> tennis twice a week.
II. Oznacza przyszłość na którą nie mamy wpływu. Rozkłady, harmonogramy, kalendarze.	My plane <u>leaves</u> at 7:30 What time <u>does</u> the film <u>start</u> ?
Uczucia upodobania.	I <u>don't like</u> horror films.
Prawdy ogólne i prawdy natury.	Winter <u>follows</u> autumn.
Ogólne, stałe stany.	I <u>don't know</u> her. He <u>lives</u> in Poland.
Nagłówki gazet.	Mass Murderer Escapes!
Komentarze sportowe (krótsze czynności)	Edwards passes to Shearer, he shoots, and it's a goal!
Okoliczniki czasu	always, usually, often, sometimes, occasionally, seldom, rarely, never, once/twice/three times a week/month/year, every day /week/month/year, in the morning/afternoon/evening, on Mondays.

Past Simple

S+V₂ czas przeszły prosty	(+) S+V₂(ed) (I went to school yesterday) (?) did+S+V₁ / (was/were) (<u>Did</u> you go to school yesterday?) (Were you at school yesterday?) (-) S+ didn't +V₁ / (wasn't/weren't) (He <u>didn't</u> go to school yesterday) (He wasn't at school yesterday)
I. Czynności które odbyły się w określonym momencie w przeszłości.	Yesterday I <u>played</u> tennis with my older brother. I read this book last month.
Czynności następujące bezpośrednio jedno po drugim w przeszłości.	First He <u>took</u> a shower, then he <u>went</u> to bed.
Zwyczaj, które mieliśmy w przeszłości których nie mamy obecnie (To samo znaczenie oddaje czasownik <u>used to</u>)	I <u>travelled</u> a lot when I <u>was</u> younger. = I <u>used to travel</u> a lot when I <u>was</u> younger.
Powtarzające się czynności w przeszłości.	I rang the bell six times. Last summer we went to the beach every day.
Gdy mówimy o osobach które już nie żyją.	Walt Disney created Mickey Mouse. William Shakespeare was a great writer.
Okoliczniki czasu	yesterday, last week/month/year, two weeks/months ago, in 1988.

Future Simple

S + will + V₁ czas przyszły prosty	(+) S + will + V₁ (I will write a letter tomorrow.) (?) will + S + V₁ (Will she write a letter tomorrow?) (-) S + won't + V₁ (He won't write a letter tomorrow.)
I. Przewidywania oparte na tym, co sądzimy (I think, I suppose, I expect)	On Friday I <u>ll probably go</u> out of town. / I think it <u>ll rain</u> tomorrow. She is sure she will pass the exam.
II. Spontaniczne decyzje (ad hoc)	I <u>ll help</u> you with this suitcase. / I <u>ll go</u> and buy some bread.
III. Obietnice, wola lub jej brak, groźby.	I <u>ll buy</u> you a new computer. I <u>ll call</u> you at six o'clock / I <u>won't</u> help you. Turn down the music or I <u>ll call</u> the police!
Okoliczniki czasu	tomorrow, <u>next</u> day/week/month/year, tonight, <u>in</u> a week/month/year

Present Continuous

S + am / is / are + V_{ing} czas teraźniejszy ciągły	(+) S + am/ are / is + V_{ing} (I'm writing a book now.) (?) Am/are/is + S + V_{ing} (Are you writing a book now?) (-) S+ am/are/is + not + V_{ing} (He isn't writing a book now.)
I. Punkt. Czynność odbywająca się w tej chwili.	He's playing tennis now. Who is she talking to?
II. Odcinek. Jesteśmy w trakcie wykonywania czynności. Czynność odbywająca się obecnie, ale nie koniecznie w tym momencie.	Can you drive? – I'm learning She is staying at her aunt's. I'm reading a very good book.
III. Zaplanowana przyszłość, na którą mamy wpływ (zależy od nas).	Next week I'm going to New York. I'm visiting my friends on Saturday.
Czynności tymczasowe, chwilowe, które są wyjątkami od rutynowych czynności.	I'm working at a shop, but it's just a summer job. He usually drinks tea but today he is drinking milk.
Czynność powtarzająca się, ale wypowiedziana z irytacją, odcieniem emocjonalnym.	He's <u>always</u> losing his keys. She is <u>constantly</u> borrowing money from me. You are <u>continually</u> interrupting me.
Okolicznik czasu	now, at the moment, at present, nowadays, these days, this week/month/year, tomorrow, next week/month/year, in an hour/year.

Past Continuous

S + was/were + V_{ing} czas przeszły ciągły	(+) S + was/were + V_{ing} I was writing all day yesterday. (?) was/were/ + S + V_{ing} Were you writing all day yesterday? (-) S + wasn't/weren't + V_{ing} He wasn't writing all day yesterday.
I. Punkt. Czynności, które <u>trwały</u> , odbywały się w określonym momencie w przeszłości.	Yesterday at 2:30 I was playing tennis. What were you doing at 5 two days ago?
II. Odcinek. Czynność trwała przez jakiś czas w przeszłości.	I was watching TV the whole day yesterday.
III. Opisywanie tła wydarzeń – wprowadzenie akcji (Główne wydarzenia – Past Simple). (Opis, tło – Past Continuous)	The band was playing and the people were singing when we arrived at the concert. The sun was shining, boys were playing the ball, girls were sunbathing. Suddenly it happened.
Czynność, w trakcie której odbyła się inna, krótsza czynność i ją zakłóciła. (Dłuższa czynność – Past Continuous Krótsza czynność – Past Simple).	When we were playing tennis, it began to rain. I was having a bath when the telephone rang. I saw an accident while I was walking down the street. He lost his wallet while he was shopping.
Dwie lub więcej czynności, które trwały równocześnie w przeszłości i nie zakłócały się wzajemnie.	She was watching TV while I was cooking. While she was reading a book her mother was vacuuming the room.
Okolicznik czasu	while, when, as, all day/morning/evening yesterday.

Future Continuous

S + will + be + V_{ing} czas przyszły niedokonany	(+) S + will + be + V_{ing} I will be watching TV at 5 tomorrow. (?) will + S + be + V_{ing} Will you be using your car. (-) I won't + be + V_{ing} I won't be seeing him on Tuesday.
I. Punkt. Czynność będzie się odbywać w określonym czasie w przyszłości.	I will be studying English at 6 tomorrow. She will be sleeping when you come. This time next week I will be lying on the beach.
II. Odcinek. Czynność będzie odbywać się przez jakiś czas w przyszłości.	She will be reading the book the whole evening tomorrow.
III. Grzeczne zapytanie (często z podtekstem „czy mogę?”)	Will you be using the computer? Will you be going out later?
IV. Gdy informujemy o jakiejś typowej czynności w przyszłości (która się zawsze w tym czasie odbywa). Fakt w przyszłości.	I will be seeing Tom on Monday, I can talk to him if you want. I will be shopping on Sunday, I can fix it up.
Okoliczniki czasu	by (then), when, by the time, before, until (in negative sentences)

Inne formy określania przyszłości:

1) To be going to

a) zamiar, intencja *I'm going to visit my granny.*

b) gdy na podstawie faktów z teraźniejszości wnioskujemy o przyszłości *Look, it's going to rain.*

2) to be to V₁

Gdy chcemy coś kazać zrobić polecić, np. w relacji rodzic – dziecko, nauczyciel – uczeń, często w wiadomościach *You are not to leave the school without my permission.*

We are to prepare this document as soon as possible. The European Parliament is to introduce a new law.

3) to be due to

Dotyczy ustalonych planów, np. przy rozkładach jazdy *The train is due to arrive at 6 o' clock.*

The plane was due at 6. It's an hour overdue.

4) to be about to

Najbliższe natychmiastowe wydarzenie, które się konkretyzuje. Często z *just* dla wzmocnienia

The first competitor is about to start. He was just about to dive when he saw a shark.

5) to be on the point of + V_{ing}

Wydarzenie, które za chwilę ma nastąpić *She is on the point of leaving* – (Ona) zaraz wychodzi.

6) to be certain to/ to be bound to/ to be sure to/ to be likely to

Coś najprawdopodobniej się zdarzy – nasza opinia. *She is very intelligent. She is sure/certain/bound to pass.*

I'm likely to be late at home this evening. The plan is sure/bound to succeed.

Present Perfect

S + have/has + V₃ Czas teraźniejszy łączący przeszłość z teraźniejszością	(+) S + have/has + V₃ I have written a book. (?) have/has + S + V₃ Has he written a book? (-) S + have/has + not + V₃ I haven't written a book.
I. Czynności przeszłe, których skutki widoczne są teraz. (też przenośne).	He has broken his leg. I have seen this film.
II. Czynności rozpoczęte w przeszłości i trwające aż do chwili obecnej (głównie z czasownikami oznaczającymi stany).	I've known him for twenty years. My parents have lived in Bristol all their lives. Hello, Jack! I haven't seen you for ages! I have lived here since 2007. = I have lived here for 3 years.
Czynności zakończone przed chwilą.	I've just finished breakfast. She has already done homework.
Doświadczenia życiowe.	He's never been abroad.
Czynności odbywające się w okresie czasu, który jeszcze się nie skończył, kiedy wypowiadamy zdanie.	He has written three letters this morning. (jest przed południem) <u>ale</u> He wrote three letters this morning (jest po południu).
Okoliczniki czasu	just, already, yet, ever, never, for, since, so far, lately, recently, how long.

Past Perfect

S + had + V₃ czas zaprzeszyły dokonany	(+) S + had + V₃ I had done that before. (?) Had + S + V₃ Had you been there previously. (-) S + had not/ hadn't + V₃ We hadn't seen that earlier.
I. Czynność dokonała się przed inną czynnością przeszłą.	She had cooked the cake before I came.
Czynność dokonała się w przeszłości i rezultaty były widoczne	He was happy, he had signed an important contract. I didn't come because I had lost your address.
Past Perfect jest odpowiednikiem Present Perfect w przeszłości.	He has fixed the old armchair. It looks brand new. He had fixed the old armchair. It looked brand new.
Okoliczniki czasu	before, after, already, just, for, since, till/until, when, by the time, never, etc.

Future Perfect

S + will + have + V₃ czas przyszły dokonany	(+) S + will + have + V₃ We will have finished the report by tomorrow. (?) Will + S + have + V₃ Will you have read the book by Sunday. (-) S + won't/ will not + V₃ She won't have completed the report until/till 5 o'clock.
I. Czynność odbędzie się do określonego momentu w przyszłości	She will have delivered all the papers by 9 a.m. She won't have completed the report until/till by 5. I will have done that by the time you get back. I will have travelled all over the world by the time I'm 40.
Okoliczniki czasu	by, till/until, by the time he comes

<u>Present Perfect Continuous</u>	
S + have/has + been + V_{ing}	(+) S + have/has + been + V_{ing} We have been running so we are tired. (?) Have/Has + S + been + V_{ing} Have you been doing your homework. (-) S + haven't/hasn't + been + V_{ing} They haven't been smoking.
I. Czynność zaczęła się i kontynuuje (lub trwa) w chwili mówienia – akcent położony jest na trwanie czynności	I have been waiting for her for 2 hours. She has been shopping since the morning.
II. Czynność <u>odbywała się</u> w bliżej nieokreślonej przeszłości (która ma związek z teraźniejszością)	Somebody has been smoking here. You have been drinking. Who has been reading my diary?
Okoliczniki czasu	for, since, lately, recently, how long.

<u>Past Perfect Continuous</u>	
S + had + been + V_{ing}	(+) S + had + been + V_{ing} She had been studying hard before she passed the exam. (?) Had + S + been + V_{ing} Had she been studying hard previously. (-) S + had not/hadn't + been + V_{ing} He hadn't been studying hard before.
I. Czynność <u>odbywała się</u> przed inną czynnością	He was annoyed. He had been waiting at the airport for 3 hours.
Past Perfect Continuous jest często odpowiednikiem Present Perfect Continuous.	I have been driving for 10 hours so I feel exhausted. I had been driving for 10 hours so I felt exhausted.
Okoliczniki czasu	for, since, how long, before.

<u>Future Perfect Continuous</u>	
S + will + have + been + V_{ing} czas przyszły niedokonany	(+) S + will + have + been + V_{ing} In 2015 they will have been studying English for 10 years. (?) Will + S + have + been + V_{ing} Will you have been learning for 10 years by the end of next month. (-) S + will not/won't + have + been + V_{ing} They won't have been traveling for 5 hours by the time they reach York.
Czynność będzie się odbywać w pewnym momencie w przyszłości (i prawdopodobnie też później). Są tu dwa elementy: jak długo (how long) i kiedy (when) .	<u>By the time he finishes</u> the race, he will have been running <u>for 2 hours</u> . <u>In 2020</u> my father will have been working in this firm <u>for 30 years</u> .
Okoliczniki czasu	by, for, by the time...

Opracował Zdzisław Laskowski